

פרק האומר

הקדמה:

הפרק שלפנינו עוסק בדיני שליחות הגט, ובאיזה אופן יש לנערה או קטנה יד לזכות בגט בעצמה או על ידי אביה. וכבר התחילה בו המשנה הראשונה בפרק "השולח", אלא שנפסק הענין על ידי ההלכות שנאמרו בו מפני תיקון העולם או מפני דרכי שלום.

ישנם שני סוגי שליחים: "שליח הולכה" של האיש, ו"שליח קבלה" של האשה, והגמרא בקידושין [מא, א] לומדת את שניהם מדרשת הכתוב בפרשת גירושין: "ושלח" – מלמד שהוא עושה שליח. "ושלחה" – מלמד שהיא עושה שליח⁽¹⁾.

הפני יהושע [קדושין שם] מתרץ את קושיית תוס' הרא"ש מדוע צריך שני לימודים לשליחות, משום שהיינו חושבים שרק אצל האיש מהני שליח כיון שמוסר לו גט, והוי שליחות על מעשה, אבל האשה שעושה שליח לקבל את הגט, היינו חושבים שזאת שליחות על "מילי", שלא מועילה על כך שליחות, קמשמע לן הלימוד השני שאין חסרון משום מילי בשליחות האשה לקבלה.

עוד מתרץ הפני יהושע [שם], שבשליחות להולכה נתחדש שיש שליחות על מעשה, ובשליחות קבלה נתחדש שליחות לענין שיד שליח כיד משלח, ונתינת גט ליד השליח הוי כנתינה ליד האשה.

1. תוס' הרא"ש בקידושין [שם] מקשה למה צריך שני לימודים, אחד לשליחות הבעל ואחד לשליחות האשה. ומתרץ, שאם היה לימוד רק על האיש שיכול לעשות שליח, היינו אומרים שרק אצל הבעל, שמגרש מדעתו, מועילה השליחות, אבל האשה שמתגרשת בעל כרחא היינו חושבים לומר שלא אלים מעשה שלה כל כך שיועיל לזה שליחות.

הברכת שמואל [קדושין סי' יט, א] מביא בשם הגר"י מפוניבז' [הובא בזרע יצחק, ובשערי יושר ז, ז ובקובץ הערות עו, ז], שיש בשליחות שני גדרים: יש שליחות בשביל לפעול חלות, ויש שליחות לעשיית מעשה.

וכתב הזרע יצחק שלכן צריך שני לימודים לשליחות: א. שליח הבעל, שהוא שליח לעשות חלות גירושין, ומכאן לומדים ששייך מינוי שליחות לעשות חלות. ב. שליח האשה, שהוא

עוד מתרץ הפני יהושע [שם], שבשליחות להולכה נתחדש שיש שליחות על מעשה, ובשליחות קבלה נתחדש שליחות לענין שיד שליח כיד משלח, ונתינת גט ליד השליח הוי כנתינה ליד האשה.